

IMPACTE ECONÒMIC DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA A OSONA

Àlvar Garola, UPC-Gabinet d'Estudis Econòmics, Àngels García, Gabinet d'Estudis Econòmics

El model turístic d'Osona

El sector turístic d'Osona va néixer lligat a les tradicions estiuenques de la burgesia de Barcelona que, arran del descobriment d'aigües medicinals al segle XIX, va impulsar la transformació d'alguns municipis en viles termals. En paral·lel, la riquesa territorial i paisatgística de la comarca ha anat consolidant diverses ofertes turístiques, bàsicament localitzades a la capital i a les zones naturals que voregen tota la plana d'Osona, cadascuna amb una tipologia pròpia i diferenciada.

La capital, Vic, és el principal centre cultural, comercial i de restauració de la comarca, amb un ampli catàleg d'activitats que atrau especialment visitants que vénen a passar el dia. La variada gama d'espais naturals i paisatges que s'estenen per les terres altes, molt rurals, que envolten la Plana, han generat un model de turisme d'activitats de natura, i una oferta variada, on conviuen establiments rurals amb petits hotels i agències que organitzen activitats. Al voltant d'aquests atractius s'han desenvolupat nuclis turístics, sent el més emblemàtic el de Rupit.

Finalment, es manté l'oferta del Montseny, que resta molt lligada a l'evolució i perspectives del complex hotelier i esportiu del Montanyà, al municipi de Seva, i a les urbanitzacions de segona residència que hi ha a tota aquesta zona.

En definitiva, Osona ofereix una combinació de factors d'atracció emergents, de natura i cultura, que és precisament un dels principals valors diferenciadors per augmentar i segmentar la seva demanda respecte d'altres comarques amb ofertes més uniformes.

El pes econòmic de l'activitat

La vinguda de visitants i turistes ha generat a Osona el darrer any una despesa d'uns 93,3 milions d'euros. Aquesta xifra representa una aportació al PIB de 59,4 milions d'euros, un 1,7% del total de la comarca i possibilita l'existència de 1.200 llocs de treball. Un 42% d'aquesta activitat prové dels turistes, un 30% dels visitants d'un dia i un 28% dels que hi tenen una segona residència.

Cal tenir en compte que Osona és una comarca amb un ampli i diversificat teixit productiu i empresarial. Per això, el pes relatiu del turisme és relativament petit. De totes maneres, un PIB de 59,4 milions d'euros és una quantitat important quan es materialitza en rendes, en forma de sous, salaris i beneficis, o d'inversions productives, és a dir, en nivell de vida de la població. A més a més, la seva incidència és superior en els municipis de muntanya, de petita dimensió, en què el pes del turisme és més gran en termes relatius, amb xifres molt elevades en indrets com Tavertet, Rupit i Pruit o Viladrau, on suporta més del 15% de l'activitat productiva. El cas de Seva és una mica diferent, ja que el pes del turisme es deu a la seva estructura hotelera en un model de proximitat entre el Montseny i Barcelona.

També genera uns efectes *spillover* o desbordament, que repercuteixen bàsicament sobre la resta de l'economia catalana, que es poden valorar en uns 40 milions d'euros addicionals i uns 550 llocs de treball.

Reptes i oportunitats per al territori

Osona ofereix uns recursos turístics en segments que els grans organismes turístics a escala internacional qualifiquen de futur, com són el turisme de natura i el cultural, que a més en aquest cas mostren força complementarietats. Per convertir aquests atractius, que ja aporten un considerable nombre de visitants, en dinàmica econòmica, cal generar activitats que aportin valor afegit a la zona, tant en termes d'allotjament, com en serveis complementaris, i especialment en iniciatives actives que fidelitzin els visitants.

A la comarca es conjuguen atractius importants per incrementar, en el futur, el pes econòmic del turisme, sense haver de fer grans noves inversions en infraestructures turístiques. Cal tenir en compte que el grau d'ocupació de l'oferta existent és relativament baix.

L'acusada personalitat i la varietat de l'oferta comarcal provoca actualment dispersió dels esforços i una elevada complexitat a l'hora de gestionar la promoció turística. És el moment d'apostar per la integració territorial dins un marc de col·laboració públic-privat, per una gestió molt professional i coordinada entre els diferents eixos cultura-natura, urbà-rural, i per una oferta de serveis i complements turístics de qualitat, per tal d'obtenir major rendiment de les estructures amb què compta la comarca i competir dins un sector que evoluciona en un entorn global.

En base a tot això, l'estudi *L'impacte econòmic de l'activitat turística a Osona* fa una anàlisi prospectiva a l'horitzó de l'any 2022 sobre el pes econòmic del sector. Projectar la dinàmica dels darrers anys, el que hem anomenat escenari tendencial, té com a resultat que es manté el pes del sector dins l'estructura productiva local en un nivell similar a l'actual, al voltant de l'1,7% del PIB, amb una evolució del turisme similar al de la resta de l'economia d'Osona. D'altra banda, s'han definit dos escenaris alternatius, d'una banda que el nombre de turistes i visitants augmenti a un ritme superior, seguint les previsions del Pla de màrqueting turístic de la província de Barcelona elaborat per la Diputació de Barcelona, i, d'altra, que l'increment de turistes que aquest pla preveu que s'allotgin en hotels i cases rurals, s'aconseguís exclusivament amb l'arribada d'estrangers.

Són dos escenaris perfectament assolibles que permetrien que el PIB turístic de la comarca se situés entre el 2,1 i el 2,3% del PIB comarcal a l'any 2022, amb una aportació al mercat laboral d'entre 1.700 i 1.800 llocs de treball.

Conclusions

El turisme és un sector que té encara un ampli recorregut al nostre país. El seu creixement a Osona dependrà de l'adaptació a nous sectors emergents de la demanda, que busquen destinacions tranquil·les (*o slow tourism*), que ofereixen natura, cultura i paisatge. Es tracta d'un turisme respectuós amb l'entorn i que valora la relació amb el territori, la natura, la restauració i el patrimoni, qualitativament més exigent.

Qualsevol dels escenaris, inclòs el tendencial, exigeix actituds proactives per impulsar la qualitat de la destinació, així com una major coordinació territorial i d'interrelació pública-privada, per assolir els millors resultats.

Els diversos escenaris no contempen grans augments ni canvis substancials del model turístic ni de les característiques bàsiques de l'estructura d'acolliment sinó que es valora, econòmicament i en termes d'ocupació, els llinars que es poden assolir si es posen en marxa iniciatives que ajudin a la captació d'aquests nous sectors emergents de la demanda turística, que suposin l'augment del nombre de visitants i de les pernoctacions a la comarca.

El fet que les xifres siguin relativament petites s'explica perquè aquestes s'emmarquen dins una comarca amb una activitat productiva molt diversificada, on el turisme concentra el seu impacte a la capital, Vic, i als municipis més rurals. Malgrat no ser el motor econòmic d'Osona, de l'estudi es desprèn, però, que el turisme té un potencial de desenvolupament si aprofita i treu més rendiment del model i les estructures de què disposa, i pot tenir un paper més rellevant pel que fa a l'aportació de riquesa i qualitat de vida a la comarca.